

גמ' ב"ק (יט.) - ספק ספיקא להוציא ממון
רב דניאל שטיין

א. רא"ש (פ"ב סי' ב') - היתה מהלכת במקום שא"א לה אא"כ מנתזת ובעטה והתיזה מהו כיון דלא אפשר לה אורחה הוא והוה לה צרורות כי אורחיהו ופטור ברה"ר או דלמא השתא מיהת מחמת ביעוט קאתי והויא לה קרן ומשלם חצי נזק אם אין שינוי לצרורות ברביע נזק וסלקא בתיקו ולדברי האומר דכל תיקו דתפס לא מפקינן מיניה הכא נמיל אי תפס הבהמה משתלם ממנה חצי נזק ואף על גב דיש ספק ספיקא לחצי נזק דדלמא אורחיה הוא ופטור לגמרי ואת"ל השתא מיהת מחמת ביעוט קאתי דלמא יש שינוי בצרורות לרביע נזק.

ב. גמ' כתובות (ט-ט:) - האומר פתח פתוח מצאתי נאמן לאוסרה עליו. ואמאי ספק ספיקא הוא, ספק תחתיו ספק אין תחתיו, ואם תמצא לומר תחתיו, ספק באונס ספק ברצון, לא צריכא, באשת כהן. ואיבעית אימא באשת ישראל, וכגון דקביל בה אבוה קידושין פחותה מבת ג' שנים ויום אחד וכו'. אמר אביי, אף אנן נמי תנינא בתולה נשאת ליום הרביעי ליום רביעי אין, ליום חמישי לא, מאי טעמא, משום איקרורי דעתא, ולמאי, אי למיתב לה כתובה, ניתב לה, אלא לאוסרה עליו, ודקא טעין טענה, מאי לאו דקטעין טענת פתח פתוח, לא, דקטעין טענת דמים. [פרש"י (ש) - טענת דמים - דטענה מבוררת היא וליכא למימר לא קים ליה אבל בפתח פתוח אימא לך לא קים ליה].

ג. תוס' כתובות (ט:) ד"ה אי - משמע אם היה בא לב"ד היה נאמן להפסידה כתובתה אף על פי שלאוסרה עליו לא היה נאמן משום דאית לן למימר דשמא אינו בקי בפתח פתוח ואוקמה בחזקת היתר אבל מ"מ כתובתה הפסידה אף על פי שיש לנו לומר שהוא טועה בפתח פתוח דאית לן למימר אוקי ממונא בחזקת מריה וקשה דאמאי מפסידה כתובתה והא הוה ספק ספיקא ספק אי הוא בקי בפתח פתוח אם לאו ואם תמצא לומר פתח פתוח הוה ספק באונס ספק ברצון דאפ"ל אשת כהן באונס לא מפסדה כתובתה.

ד. פני יהושע (שם) - וקשה דאמאי מפסידה כתובתה והא הוה ספק ספיקא וכו'. ואף על פי שאיני כדאי להשיג על דבריהם מ"מ הואיל ויצאו לידון בדבר החדש שלא מצינו בכל מקום בש"ס מפורש שמוציאין ממון מחזקתו בס"ס ולא מצאתי כן בשום פוסק קדמון ואדרבא נראה לי מדבריהם ההיפך, לכן להתלמד אני צריך וקשיא לי על שיטת התוספות שכתבתי לעיל דסברי דהא דקיי"ל באיסורי ספק דאורייתא להחמיר היינו מן התורה ולפי"ז צ"ל דהא דמקילינן בס"ס לענין איסורא היינו כמ"ש הרשב"א דס"ס הוי כמו רוב וא"כ הא קי"ל דאין הולכין בממון אחר הרוב.

ה. גמ' יבמות (סה.) - ת"ר ניסת לראשון ולא היו לה בנים לשני ולא היו לה בנים לשלישי לא תנשא אלא למי שיש לו בנים נישאת למי שאין לו בנים תצא בלא כתובה. [תוס' (ש) - משמע דמן השני יש לה כתובה וכו' ותימה לר"י דאמאי יש לה כתובה מן השני הא כיון דאסר לה לשלישי א"כ סבר דבתרי זימני הויא וכו' ואר"י דלענין ממון מודה רבי דלא הוי חזקה עד דאיתחזיק בג' זימני וכו']. [ההגות מרדכי (פרק אלמנה ניוונת) - ועוד ראה דגבי כתובה אזלינן בתר רובא פרק הבא על יבמתו לשלישי לא תנשא ואם נשאת למי שאין לו בנים תצא בכתובה אבל משני אית לה כתובה אלמא אע"ג דלגבי איסורא מחזקינן בתרי זימני הויא חזקה עקרה לגבי ממון לא הויא מוחזקת עד תלתא זימני וטעמא דעקרות כדפי' ר"י ז"ל התם דאזלינן בתר רובא ורוב נשים שאינן עקרות יולדות בתרי זימני וכתובה היינו טעמא דאלימ מעשה ב"ד דכתובתה כמוחזקת היא].

ו. ס' שב שמעתתא (שא"א פכ"ד) - הרי דבכתובה דהוי כגבוי אזלינן ביה בתר רובא, והוא הדין דספק ספיקא מהני ביה דהוי ליה כרוב מהני נמי להוציא כתובתה, והיינו שכתבו תוס' ואין לומר דאפילו בס"ס מפסדת כתובתה משום דמוקמינן ממונא בחזקתיה והיינו דלומר גם בכתובה דמוקי ממונא בחזקת מאריה, והוכיחו בע"כ דספק ספיקא מהני מהא דאמרינן לקמן גבי משארסתני נאנסתי ע"ש בדבריהם דף ט' ב' א"כ מוכח דבכתובה לא אמרינן אוקי ממונא בחזקתיה ומשום דכמוחזקת על ידי מעשה בית דין דהוי ליה כגבוי.